

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bakos Geyza ügyvéd (4024 Debrecen, Petőfi tér 19. II. kapu fszt/1.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Koszorús Jenő ügyvéd (4024 Debrecen, Piac u. 1-3. III/36.) által képviselt alperes neve önálló bírósági végrehajtó (alperes címe) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2008. július 9-én meghozott 8.P.20.642/2007/13. számú ítélete ellen, az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az alperesnek a felperes javára elsőfokú perköltség, az állam javára pedig eljárási illeték fizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 45 000 (Negyvenötezer) Ft összevont első- és másodfokú perköltséget, az államnak pedig - külön felhívásra - 60 000 (Hatvanezer) Ft feljegyzett kereseti- és fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 2008. július 9-én meghozott, 13. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 500 000 Ft-ot és 25 000 Ft perköltséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 30 000 Ft eljárási illetéket. A megállapított tényállás szerint a Dr. B.É. közjegyző által 1996. március 25-én kiállított közjegyzői okirat alapján a felperes, mint végrehajtást kérő kérelmére 1996. június 25-én végrehajtási eljárás indult a Debreceni Városi Bíróságon O.B., O.J. és O. J-né adósokkal szemben, 1 420 000 Ft kölcsöntartozás végrehajtása iránt. A felperes által kezdeményezett végrehajtási eljárásokban önálló bírósági végrehajtóként az alperes járt el, aki mindhárom végrehajtási eljárásban első esetben 1996. augusztus 6-án kísérelte meg a felperes követelésének behajtását, az akkor fogatosított végrehajtási cselekmény azonban nem vezetett eredményre.

Ezt követően az adósok a végrehajtás korlátozása iránti pert indítottak a jelen per felperese ellen, amely perben a Debreceni Városi Bíróság az 1996. szeptember 20-án meghozott ...3/I. számú végzésével az O.J. ellen indult számú végrehajtási eljárást felfüggesztette.

A végrehajtás korlátozása iránt indított per 1998. július 23-án szünetelés folytán megszűnt, a Debreceni Városi Bíróság pedig az 1998. szeptember 30-án meghozott .../18. számú végzésével az alperest a végrehajtási eljárás folytatására hívta fel. Ezt követően az alperes részéről az O.J. és O.J-né adósok ellen indult végrehajtási ügyekben semmilyen intézkedés nem történt. Erre tekintettel a Debreceni Városi Bíróság, az adósok részéről előterjesztett kérelmek alapján 2006. június 1-jén meghozott/7. és/3. számú végzéseiben megállapította, hogy „a végrehajtást kérő követelésével kapcsolatos végrehajtási jog elévült”. E végzések ellen sem a végrehajtást kérő (jelen per felperese), sem az adósok nem nyújtottak be fellebbezést, így azok 2006. június 26-án jogerőre emelkedtek.

Az O.B. adós ellen indult számú végrehajtási eljárásban az alperes- egyebek mellett - lefoglalta a ...-i ... helyrajzi számú ingatlant és annak becsértékét 1 200 000 Ft-ban állapította meg.

A becsérték megállapítása ellen az adósok végrehajtási kifogással éltek. A Debreceni Városi Bíróság a 2000. augusztus 24-én meghozott és 2000. szeptember 15-én jogerőre emelkedett .../5. számú végzésével az adósok végrehajtási kifogását elutasította.

A kifogás elutasítását követően a végrehajtás foganatosítása érdekében az alperes részéről intézkedés nem történt. Ezért a Debreceni Városi Bíróság az adós részéről előterjesztett kérelem alapján 2006. június 1-jén meghozott .../7. számú végzésében is megállapította a végrehajtási jog elévülését, amely végzés - fellebbezés hiányában - 2006. június 26-án ugyancsak jogerőre emelkedett.

A felperes a keresetében 500 000 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az O.B., O.J. és O.J-né adósok ellen indított végrehajtási eljárásokban a végrehajtási jog elévülése amiatt következett be, hogy az alperes több mint öt évig nem tett semmilyen intézkedést a követelése végrehajtása érdekében. Állította, hogy az alperes mulasztásával okozati összefüggésben 1 500 000 Ft kára keletkezett, amelyből 500 000 Ft-ot kért az alperessel megtéríttetni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes keresetének jogalapját, továbbá azt is, hogy a végrehajtási jog elévülése miatt a felperest a keresetében megjelölt összegű kár érte.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adó ítélete indokolásában kifejtette, hogy a Debreceni Városi Bíróság a végrehajtási jog elévülését mindhárom adós tekintetében arra hivatkozással állapította meg, hogy a végrehajtási eljárásokban a végrehajtás foganatosítása érdekében több mint öt évig semmilyen intézkedés nem történt. Ezért e határozatok a felperes követelésének jogalapját igazolták.

Megállapította továbbá, hogy a per során az alperes nem bizonyította azt az állítását, hogy az adósok önként kiegyenlítették a felperesnek a végrehajtási eljárásokban érvényesített követelését. Ezért a végrehajtási jog elévülése - ezáltal a követelés behajthatatlansága - miatt a felperest a keresetében meghatározott 500 000 Ft-ot meghaladó összegű kár érte, amelynek megtérítését a felperes a Ptk. 349.§ (1) bekezdése alapján alappal követelhetette az alperestől.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Előadta, hogy az önálló bírósági végrehajtó kártérítési felelősségére a Ptk-nak a közigazgatási jogkörben okozott kártérítésre vonatkozó szabályai alkalmazandók. A Ptk. 349.§-ának (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette.

Állította, hogy a kártérítési felelőssége megállapíthatóságát „objektíve” kizárja az a körülmény, hogy a felperes a végrehajtási jog elévülését megállapító bírósági végzésekkel szemben rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőséget (fellebbezést) nem vette igénybe.

Hivatkozott arra is, hogy bár a felperes állítása szerint ő az érintett végrehajtási ügyekben több mint öt évig nem foganatosított semmilyen végrehajtási cselekményt, az állított mulasztása miatt azonban a felperes egyik végrehajtási ügyben sem terjesztett elő végrehajtási kifogást.

Előadta továbbá, hogy a perben mindvégig vitatta, hogy a végrehajtási jogok elévülése miatt a felperest a keresetében megjelölt összegű kár érte. Erre tekintettel a perben a felperesnek a kár bekövetkezését is, valamint annak összegét is bizonyítania kellett volna. Az elsőfokú bíróság azonban a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítatlanság jogkövetkezményeiről a felek számára nem adott megfelelő tájékoztatást, a felperest ért kár pontos összegét nem határozta meg és elmulasztotta a felperes által megjelölt kármegosztási arány megalapozottságának vizsgálatát is.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban kihallgatott O.J. és O. J-né tanúvallomása alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes követelését az adósok teljes egészében kiegyenlítették. Ezért iratellenes volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása is, hogy ő a per során a felperes követelésének teljes kiegyenlítését nem bizonyította.

Hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú bíróság beszerezte ugyan az O.J-el és O.J-nével szemben folyamatban volt végrehajtási eljárások iratait, azonban - állítása szerint - elmulasztotta „azok tárgyalás anyagává tételét”.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletnek a saját helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az alperesnek másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a felperes részéről az alperes, mint önálló bírósági végrehajtó ellen, az alperes által intézett végrehajtási eljárásokkal összefüggésben keletkezett kára megtérítése iránt előterjesztett kereset elbírálásakor a Ptk. 349.§ (1) bekezdésébe foglalt szabályokat kellett alkalmazni.

E rendelkezés szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette.

A Ptk. 349.§ (1) bekezdése az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének különös (speciális) feltételeként követeli meg tehát a rendes jogorvoslati lehetőség igénybevételét, amelynek elmulasztása önmagában kizárja a kárigény e jogcímen történő érvényesíthetőségét.

Ezért a Ptk. 349.§ (1) bekezdésére alapított kereset előterjesztése esetén a bíróságnak elsőként azt kell vizsgálnia, hogy a felperes az állított jogsértő intézkedéssel, vagy mulasztással összefüggésben igénybe vette-e a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslatot. Annak elmulasztása ugyanis kizárja a Ptk. 339.§-ában meghatározott további, a kártérítési felelősség megállapításához szükséges tényállási elemek (jogellenes magatartás, felróhatóság, okozati összefüggés, kár) vizsgálatának nemcsak a szükségességét, hanem a lehetőségét is.

A jelen ügyben a felperes a Ptk. 349.§ (1) bekezdésére alapított kártérítési igénye ténybeli alapjaként a Debreceni Városi Bíróságnak a végrehajtási jog elévülése tárgyában meghozott határozataira hivatkozott.

A végrehajtási jog elévülésére vonatkozó szabályokat „A bírósági végrehajtásról” szóló, többször módosított 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 57.§-a tartalmazza.

A Vht. 57.§ (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a végrehajtási jog elévülését általában kérelemre kell figyelembe venni; hivatalból akkor vehető figyelembe, ha az alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni.

A végrehajtási jog elévülését tehát a bíróság - főszabályként - kérelemre veszi figyelembe.

A végrehajtási jog elévülésére - a hivatalból való figyelembevétel eseteitől eltekintve - az adós hivatkozhat, aki ezt a jogát a bírósághoz benyújtott kérelmével gyakorolhatja. A végrehajtás foganatosításában közreműködő személy, vagy szervezet ugyanakkor a végrehajtási jog elévülését hivatalból nem köteles és nem jogosult vizsgálni.

Mindezekből következik, hogy a felperesnek a végrehajtási joga elévüléséből származtatott kára az elévülést megállapító bírósági határozatok jogerőre emelkedésével következett be, hiszen e határozatok zárták el őt végérvényesen attól, hogy az adósokkal szembeni követelését bírósági végrehajtás útján érvényesíthesse.

A jelen esetben ezért a keresetben érvényesített kár bekövetkezésének elhárítására alkalmas rendes jogorvoslat a részéről a végrehajtási jogok elévülését megállapító bírósági határozatok elleni fellebbezés lett volna, amelyet azonban a felperes nem vitásan nem vett igénybe.

Ez a tény pedig - a fentiekben kifejtettek szerint - a felperes kártérítés iránti keresetének elutasítását önmagában megalapozta, a kártérítési felelősség megállapíthatóságának további feltételei vizsgálatát pedig szükségtelenné tette.

Az elsőfokú bíróság ezért szükségtelenül vizsgálta, hogy az adósok önként eleget tettek-e a felperessel szemben fennállott fizetési kötelezettségüknek, ugyanakkor érdektelenek voltak az alperesnek az elsőfokú bíróság e megállapításaival, valamint a kár összegével és a kármegosztási aránnyal összefüggő fellebbezési hivatkozásai is a kereset elbírálása szempontjából.

Az alperes a fellebbezésében alappal hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási hibát követett el, amikor a 7. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben csupán a számú végrehajtási irat ismertetését rögzítette, a és a számú iratok tekintetében ugyanakkor azt elmulasztotta.

A felek között azonban nem volt vitás, hogy a Debreceni Városi Bíróság mindhárom végrehajtási eljárásban megállapította a végrehajtási jog elévülését, a felperes pedig egyik esetben sem élt a fellebbezés lehetőségével. Ezért a Debreceni Ítéltábla ezt az eljárási szabálysértést az adott ügyben nem értékelte olyan súlyúnak, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlésének elrendelését tette volna indokolttá.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a Debreceni Ítéltábla a pervesztes felperest kötelezte az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból eredő perköltségének a megfizetésére, amelynek összegét a másodfokú bíróság „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) pontja, az (5) bekezdés és a 4/A.§ alapján határozta meg.

Ugyancsak a pervesztes felperest kötelezte a Debreceni Ítéltábla a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt, „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42.§ (1) bekezdésének a) pontjában és a 46.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű kereseti- és fellebbezési eljárási illetékeknek az állam javára történő megfizetésére, az Itv. 74.§-a folytán alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján.

Debrecen, 2009. április 1.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-